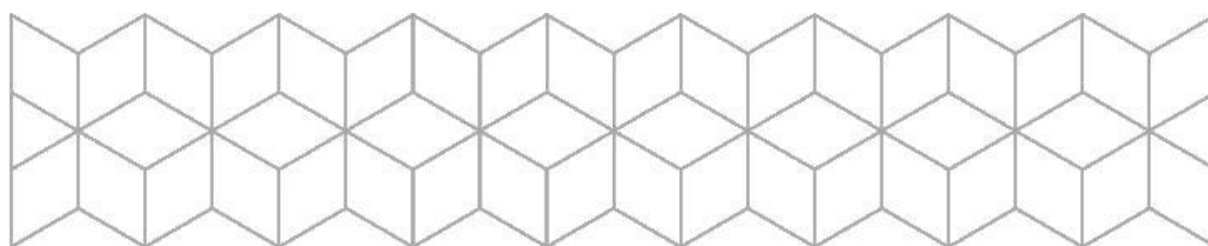

SENSORVEILEDNING

Emnekode:	LMUNOR10217 5-10 LNOR10217 5-10
Emnenavn:	Grammatikk, skriveopplæring og elevtekster
Eksamensform:	Deleksamen i grammatikk Hjemmeeksamen, 6 timer
Dato:	26. mai 2021
Faglærer(e):	Alexander Kristoffersen Lykke
Eventuelt:	<p>Emnet har opprinnelig en deleksamen i grammatikk i form av en firetimers skoleeksamen, men grunnet Covid-19 er eksamensforma endra til en sekstimers digital hjemmeeksamen. Studentene har fått utvida tid fra fire til seks timer for å ta høyde for utfordringer ved praktisk gjennomføring av digital eksamen i eget hjem. Omfanget til oppgaven tilsvarer fortsatt en firetimers eksamen. Skiftet av eksamensform medfører at studentene har tilgang til alle hjelpemidler.</p>

Generelle vurderingskriterier:

Generelt skal vurderinga være i samsvar med læringsutbyttebeskrivelsene i emnebeskrivelsen (se: <https://www.hiof.no/studier/emner/lu/2021/var/lmunor10217.html>) Universitets – og høyskolerådets overordnede karakterbeskrivelser:

symbol	betegnelse	generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	god	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Opgaver, spesielle vurderingskriterier og løsningsforslag:

Generelt skal kandidaten kunne:

- oppgi kilder i henvisninger og litteraturliste i tråd med valgt referansestil.

1. Fonologi

I **fonologi** skal kandidaten kunne:

- vise forståelse for grunnleggende begreper som fonem og minimalt par.
- vise forståelse for artikulatorkisk beskrivelse av segmenter
- vise forståelse for skillet mellom tale og skrift
- vise evne til å knytte fonologisk kunnskap opp mot andre faglige temaer i emnet

Opgave:

a) Forklar hva et fonem er og hvordan vi viser at to lyder er fonemer i et språk. Bruk eksempler fra norsk, eller andre språk du kjenner godt.

Svar bør inneholde:

- Fonem
- Minimalt par
- Eksempler som viser at kandidatene forstår termene.

b) Forklar forskjellen på ortofon og morfologisk-etymologisk rettskriving. Drøft og vis med eksempler i hvilken grad disse prinsippene følges i norsk ortografi.

Svar bør inneholde:

- Forståelse for termen ortofoni og eksempler på ortofone skriftformer
 - o F.eks hjemlige, ortofone ord <fin> og <takk>.

- Eller også
- F.eks. lånte ortofone ord <sjåfør>, <majones>
- Forståelse for termene morfologi og etymologi samt eksempler på morfologisk-etymologisk motiverte skriftformer. F.eks.:
 - Eksempler på morfologisk entydighet:
 - <lagt> (<g> uttales som /k/ men skrives som <g> av pga. ønske om morfologisk entydighet, jf. <legge>, <legger> etc.),
 - <tidsmaskin> (<d> uttales som /t/, men skrives som <d> pga. ønske om morfologisk entydighet, jf. <tid>, <tiden>, <tidlig>)
 - Eksempler på etymologiske skriftformer:
 - <hvem, hva, hvordan> (<h> ikke reflektert i uttalen), <land>, <med> (<d> ikke reflektert i uttalen)
 - <bacon>, <jazz>, <rouge>, <béarnaise> (staves som i opphavsspråkene, i motsetning til f.eks. <sjåfør> og <majones>)
 - Høyt nivå: <sagt> (<g> uttales som /k/ men skrives som <g> av etymologiske årsaker).

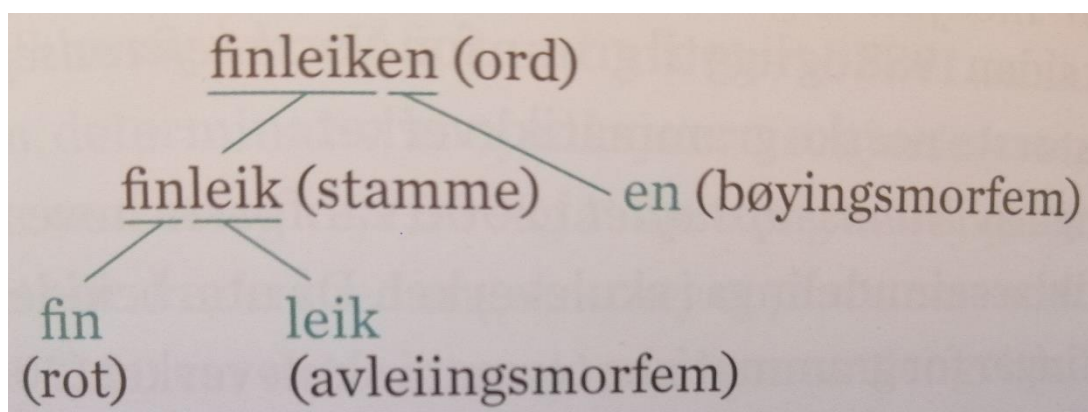
2. Morfologi

I **morfologi** skal kandidaten kunne:

- analysere ordformene i trestrukturer og forklare disse analysene.
- benevne de ulike morfemene (rot, avledningsmorfem, bøyingsmorfem og fuge).
- vise forståelse for de ulike morfemenes funksjon.

Overordna om trestrukturer: Den eksakte grafiske framstillinga av morfologisk struktur er mindre sentral her enn i syntaksen. Det sentrale er at de identifiserer de ulike morfemene, og stammen i bøyingsformen. I undervisninga har vi ikke vektlagt identifisering av mellomenheter mellom morfem og stamme, men dette gjøres i *Praktisk grammatikk* (Larsson et al. 2020). Mange studenter kan komme til å bruke framstillinga fra *Språk i skolen* (se litteraturliste og eksempel under), og det er like akseptabelt som løsningsforslagene i denne veiledninga.

Morfologisk trestruktur fra *Språk i skolen*:

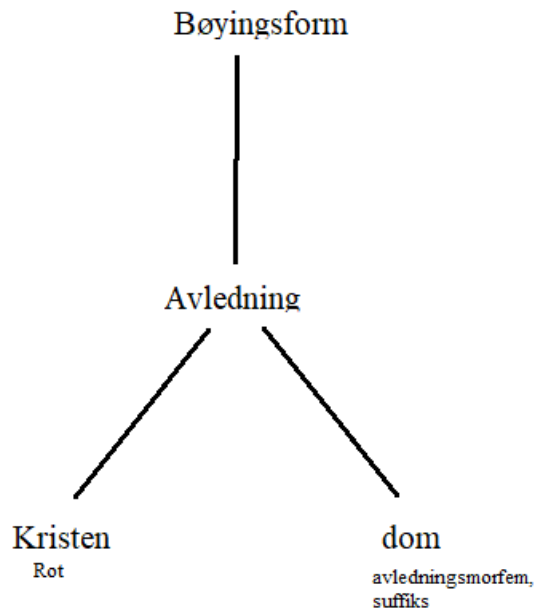

Oppgave og løsningsforslag

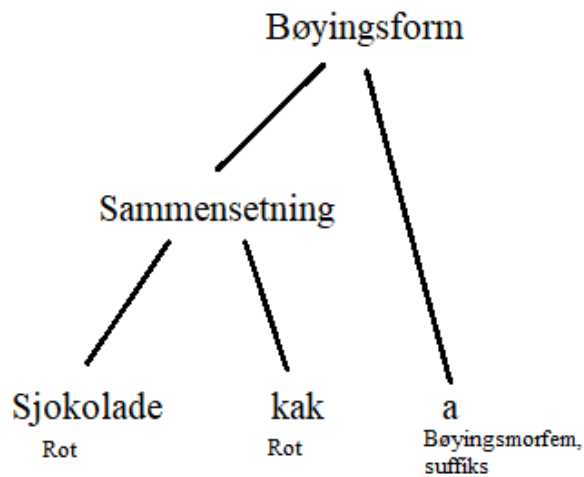
Vis med hjelp av trestrukturer den morfologiske oppbygginga av ordformene nedenfor. Skriv deretter ei kort forklaring der du gjør greie for åssen du har resonnert.

Morfologiske analyser kan gjøres på papir, tas bilde av og legges inn i dokumentet ditt.

a) Kristendom

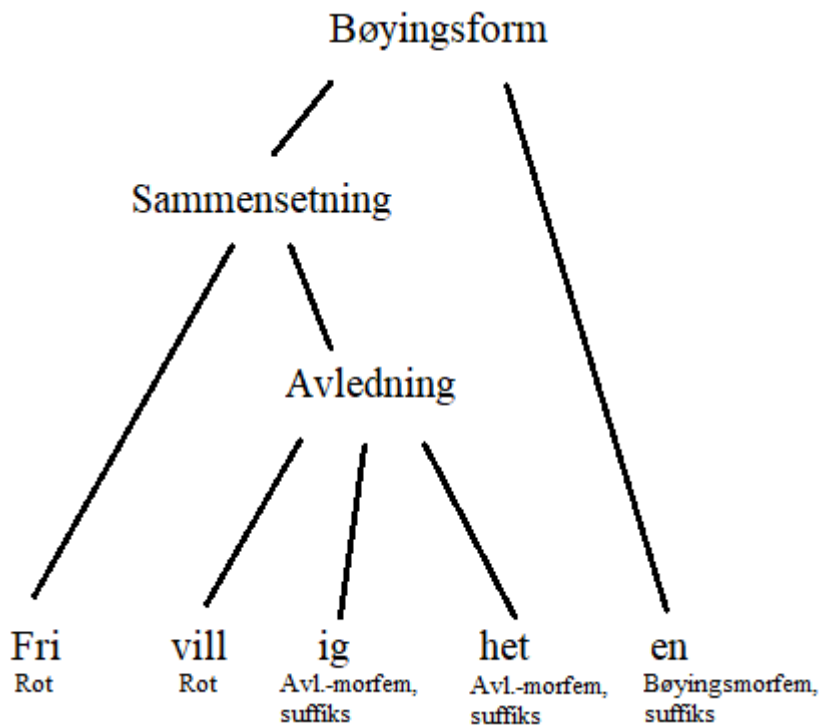

b) Sjokoladekaka

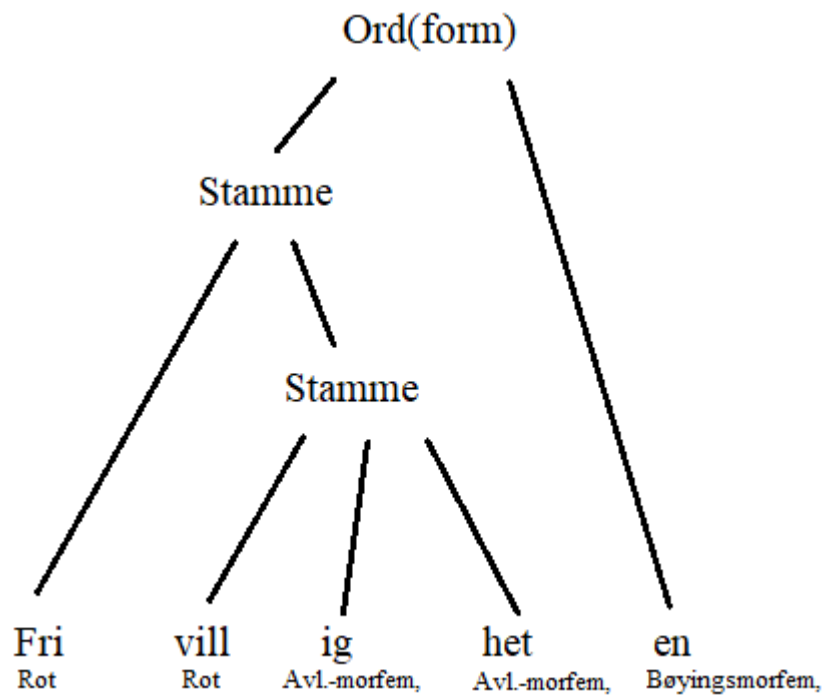

c) Frivilligheten.

Ved dette ordet vil det være akseptabelt om kandidatene drøfter hvorvidt *vill-* kan ses på som ei rot, siden det ikke kan opptre aleine som et rotord. De bør derimot lande på at det er ei rot ved sammenligning med ord som *villig* og *villighet*, evt. *vilje*, samt andre adjektiver som *hendig*, *heftig*, *evig* etc.

Alternativ framstilling, eksemplifisert vha. «Frivilligheten»

3. Syntaks

I **syntaks** skal kandidaten kunne:

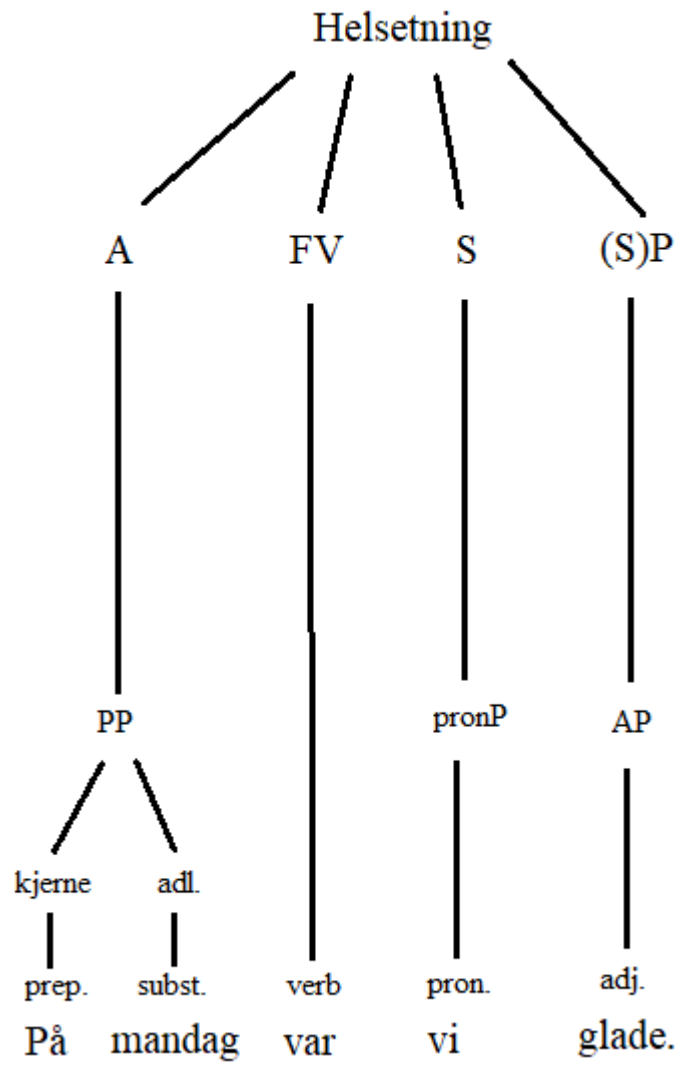
- analysere setningene fra setningsnivå til ordnivå i trestrukturer og forklare disse analysene.
- skille setningsfunksjonene/setningsleddene fra hverandre.
- skille helsetning og leddsetning fra hverandre.
- identifisere fraser og skille kjerne og adledd/underledd fra hverandre. (NB! Det skilles mellom adledd i preposisjonsfraser og andre fraser på dette nivået.)
- vise forståelse for bruken av flytteprøven og erstatningsprøven, i tillegg til spørremetoden. Det er ikke nødvendig at studenten viser alle metodene på alle setningene, men at alle tre metodene samlet sett tas i bruk.

Oppgave og løsningsforslag

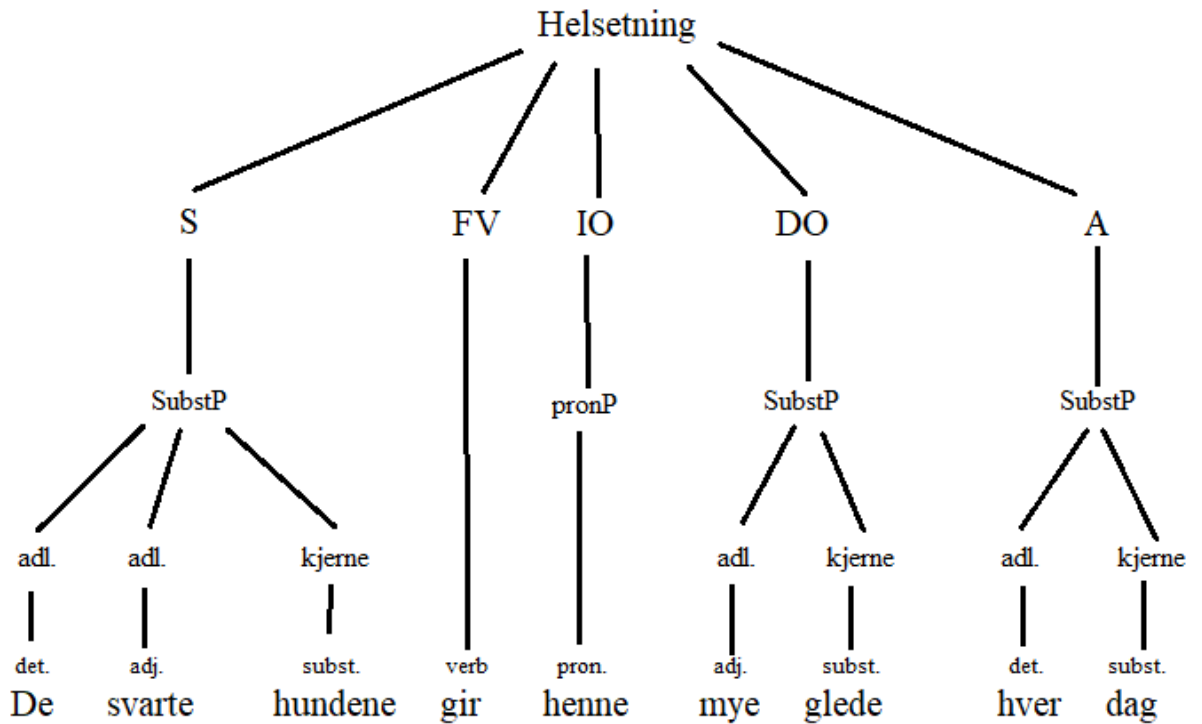
Gi en syntaktisk analyse av setningene nedenfor ved å sette setningene opp i trestrukturer. Skriv deretter ei kort forklaring til hver av analysene der du gjør greie for åssen du har resonnerert.

Syntaktiske analyser kan gjøres på papir, tas bilde av og legges inn i dokumentet ditt.

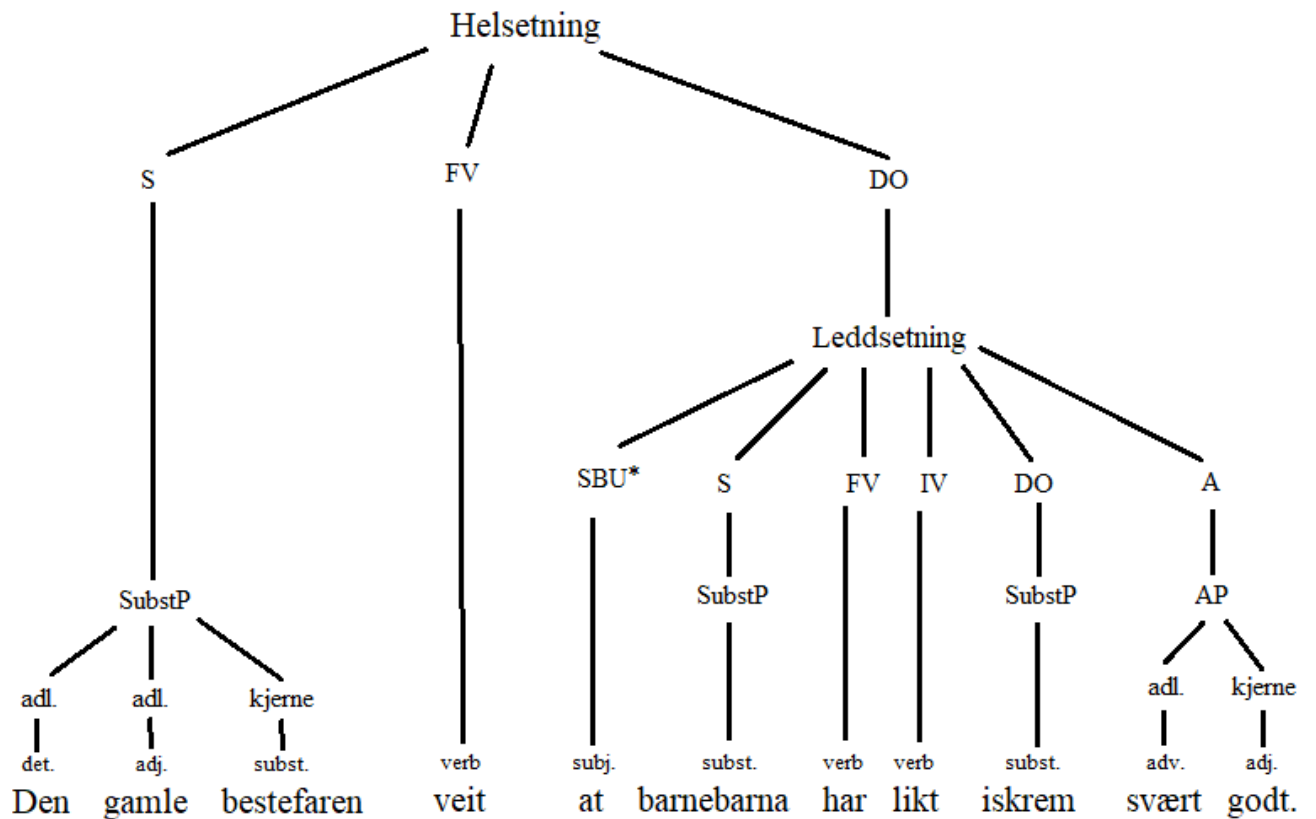
a) På mandag var vi glade.

b) De svarte hundene gir henne mye glede hver dag.

c) Den gamle bestefaren veit at barnebarna har likt iskrem svært godt.

*SBU kan kalles både *subjunksjon* og *subjunksjonal* på setningsleddnivå (jf. Larsson et al. 2020:125)

EKSAMENSOPPGAVE

Målform: Bokmål

Hjelpemidler: Alle. (Kommunikasjon med andre studenter er ikke tillatt.)

Faglærer: Alexander Kristoffersen Lykke

Om eksamensoppgaven: Oppgavesettet består av 3 oppgaver som alle skal besvares.

1. Fonologi

a) Forklar hva et fonem er og hvordan vi viser at to lyder er fonemer i et språk. Bruk eksempler fra norsk, eller andre språk du kjenner godt.

b) Forklar forskjellen på ortofon og morfologisk-etymologisk rettskriving. Drøft og vis med eksempler i hvilken grad disse prinsippene følges i norsk ortografi.

2. Morfologi

Vis med hjelp av trestrukturer den morfologiske oppbygginga av ordformene nedenfor. Skriv deretter ei kort forklaring der du gjør greie for åssen du har resonnert.

Morfologiske analyser kan gjøres på papir, tas bilde av og legges inn i dokumentet ditt.

- d) Kristendom
- e) Sjokoladekaka
- f) Frivilligheten

3. Syntaks

Gi en syntaktisk analyse av setningene nedenfor ved å sette setningene opp i trestrukturer. Skriv deretter ei kort forklaring til hver av analysene der du gjør greie for åssen du har resonnert.

- d) På mandag var vi glade.
- e) De svarte hundene gir henne mye glede hver dag.
- f) Den gamle bestefaren veit at barnebarna har likt iskrem svært godt.

Syntaktiske analyser kan gjøres på papir, tas bilde av og legges inn i dokumentet ditt.